

SOSYAL BİLİMLER MESLEK YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN GİRİŞİMCİLİK EĞİLİMİNİN BELİRLENMESİNE YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA: KAYSERİ ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ

A STUDY FOR DETERMINING THE ENTREPRENEURSHIP TENDENCY OF SOCIAL SCIENCES VOCATIONAL SCHOOL STUDENTS: THE CASE OF KAYSERİ UNIVERSITY

Mustafa ERBİR*

Özet

Ülkelerin kalkınması ve refah seviyesinin daha da yükselmesi konusunda girişimcilik kavramı çok önemli bir yere sahiptir. Girişimcilik kavramını etkileyen çok sayıda faktör söz konusudur. Literatüre bakıldığında çok sayıda bilimsel araştırmada başarıyı yakalayan girişimcilerin kişilik özelliklerinin, aile yapısının, toplumsal kültürün ve almış olduğu eğitimin bireyin girişimcilik eğiliminde etkili olduğu fark edilmektedir. Bu araştırma Kayseri Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulunda eğitim gören ön lisans öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerinin ölçülmesine yönelik yapılmaktadır.

Araştırmada veri toplama yöntemi olarak anket kullanılmaktadır. Veriler SPSS paket programı aracılığıyla analiz edilmektedir. Araştırma bulgularına göre cinsiyet faktörünün girişimcilik eğilimi konusunda anlamlı bir fark oluşturmadığı sonucuna varılmıştır. Buna karşın kişinin ailesinde girişimci bulunması o kişinin de girişimcilik eğiliminin yüksek olduğunu göstermektedir. Gelecekte kendi işini yapma ideali olması yani gelecekte kamu veya özel sektörde çalışma düşüncesi yerine girişimci olarak kendi işini kurma hedefi girişimcilik eğilimini artırmaktadır. Son olarak gelecekte kendi işini yapma ihtimalinin yüksek olması da bu kişinin girişimcilik eğiliminin yüksek olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Girişimcilik, Girişimcilik Eğilimi, Ön Lisans Öğrencileri.

Abstract

Entrepreneurship concept has a very important place in countries' development and welfare's further promotion. There are lots of factors which affect the entrepreneurship concept. When literature is examined in many scientific research it is noticed that successful entrepreneurs' personality properties, family structure, social culture and education gained have effect in individual's entrepreneurship tendency. This paper conducts a research about the measurement of entrepreneurship tendencies' for the associate degree students in Vocational School of Social Sciences in Kayseri University.

In the research, survey technique is used as data collection method. Data is analysed by SPSS packet programme. According to the research findings gender factor does not make a significant difference about the entrepreneurship tendency. However, when there exists an entrepreneur in the person's family, then entrepreneurship tendency is high for this person. The existence of performing own business ideal in the future, therefore the existence of target of starting own business as an entrepreneur rather than working in public or private sector increases the entrepreneurship tendency. Finally, the high level of probability for conducting own business in the future shows that this person's entrepreneurship tendency is high.

Key Words: Entrepreneurship, Entrepreneurship Tendency, Associate Degree Students.

* Öğr. Gör. Dr.

Lecturer (PhD.)

Kayseri Üniversitesi

SBMYO/Yönetim ve Organizasyon

Bölümü

Mail/E-posta:

mustafa.erbir@kayseri.edu.tr

ORCID ID: 0000-0002-6887-1561

Başvuru tarihi/Received:

4.11.2020

Kabul Tarihi/Accepted:

25.12.2020

GİRİŞ

Girişimcilik kavramına tarihsel süreç içerisinde bakıldığında en eski kavramlardan bir tanesi olduğu görülmektedir. Dünya ülkeleri tarafından, globalleşme ve toplumsal değişime ayak uydurabilme adına toplumdaki bireylerin istek ve ihtiyaçlarını önceden fark ederek bu istek ve ihtiyaçları karşılamak gerekmektedir. Bunun için mal ve hizmet üreten kişilere ve üretim faktörlerini bir araya getirerek girişimcilik faaliyeti yapan bireylere ihtiyaç duyulur.

Özellikle son iki yüz yılda modern işletmeleri kuran girişimciler önem kazanıp ekonominin en önemli noktasına yerleşmişlerdir. Bunu başarmada temel etken, girişimciliğin ekonomik, sosyal, psikolojik ve teknolojik değişimin ve ilerlemenin sebebi olduğudur. Ayrıca girişimciliğin bu dinamik oluşumla birlikte değişimin ve yeniliğin gerçeği ve temeli olduğunun hissedilmesiyle ilintilidir (Saraçoğlu ve diğerleri, 2010, s.1).

Şimdiye kadar akademik dünyanın girişimcilik ile ilgili yaptığı çalışmalara bakıldığında, 1980'lerden itibaren giderek çoğalan bir şekilde girişimcilik konusu ile ilgili çalışmaların yapıldığı tespit edilmektedir. Bilgi çağının ve dolayısıyla küreselleşmenin de etkileri ile konu ile ilgili araştırma sayısının ilerleyen yıllarda da artacağı tahmin edilmektedir.

Girişimciliğin sahip olduğu stratejik önem sebebiyle, girişimciliği konu alan araştırmaların yapılmasında bilim adına pratik fayda olduğu kabul edilmesi gereken bir gerçektir. Bu açıdan konuya bakıldığında; "potansiyel girişimci adayları olan üniversite öğrencilerinin girişimcilik özelliklerinin incelenmesine yönelik çalışmaların; gelecekte adım atacakları iş dünyası ile ilgili planlarının oluşturulmasında, girişimcilikle ilgili teorik bilgiye sahip olmalarının sağlanmasında ve girişimciliğe yönelmeleri için cesaretlendirilmelerinde katkı sağlayabileceği" düşünülmektedir (Demirel ve Tikici, 2010, s.222).

Girişimcilik kavramıyla ilgili kapsamlı bir literatür taraması yapıldığında, psikolojik etkenlerin kişinin girişimcilik potansiyelini belirlemede ve girişimcilik eğilimini belirlemede önemli bir faktör olduğu görülmektedir (Raab ve diğerleri, 2005, s.72). Türkiye'de girişimcilik eğitimi, özellikle işletmecilikle ilgili bölümlerde verilen dersler aracılığıyla verilmektedir. Bu çalışmada da ön lisans öğrencilerinin girişimcilik eğilimi araştırılmaktadır. Buradaki amaç potansiyel girişimcilerin meslek hayatına atılmadan önce girişimcilik eğilimlerini öğrenmeleri ve kendi potansiyellerini keşfetme olanağı tanımaktır.

Ülkemizde dünya çapında faaliyet gösteren girişimci kişi veya kurumların sayısı oldukça azdır. Bu durum girişimciliğe verilen önemin yeteri kadar yüksek olmadığını ya da girişimcilik potansiyellerinin yeteri kadar keşfedilmediğini göstermektedir. Bu nedenle hem endüstride hem de eğitim kurumlarında girişimcilik konusundaki farkındalığı artırma konusunda eksikliklerin olduğu düşünülmektedir. Bundan dolayı bu çalışmada girişimcilik konusu ele alınmaktadır.

Girişimcilik konusu ne kadar çok bilimsel araştırmada ele alınırsa bu konudaki farkındalık düzeyinin de o derece artacağı düşünülmektedir. Literatür incelemesi yapıldığında bu araştırmaya benzer nitelikte, öğrenciler üzerinde yapılmış birçok araştırmaya rastlanmaktadır. Ancak sosyal bilimler meslek yüksekokulu öğrencilerini daha önce örneklem grubu olarak alan bir araştırmaya rastlanmamıştır. Örneklem farkı bu araştırmayı diğer araştırmalardan ayıran bir faktör olarak görülebilir.

Araştırma toplam 5 ana başlıktan oluşmaktadır. Araştırmada birinci bölümünde giriş başlığı bulunmakta, ikinci bölümde girişimcilik ile ilgili kavramsal çerçeve incelenmektedir. Üçüncü bölümde ise araştırma metodolojisi ile ilgili bilgiler verilmektedir. Araştırmanın dördüncü bölümünde araştırma bulgular açıklanmaktadır. Araştırmanın beşinci bölümünde ise araştırma sonuçları ile ilgili bilgiler verilmektedir.

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Girişimci ve Girişimcilik Kavramı

Girişimci, emek, sermaye ve doğal kaynak gibi üretim faktörlerini bir araya getirerek mal ve hizmet üretimini gerçekleştiren, başka bir ifadeyle, işletmenin kurucusu ve işletme bünyesindeki faaliyetleri yürüten kişidir (Littunen, 2000, s.295). Girişimci olarak nitelendirilen kişilerin, kişiliklerinin oluşmasında, hem doğuştan gelen birtakım özelliklerin hem de dış faktörlerin etkisi görülmektedir, onları girişimci olmaya sürükleyen çok sayıda etken vardır. Bu etkenlerin girişimci bir yapının oluşmasında etkin rol oynadığı yapılan bilimsel çalışmalarda görülmektedir (Uluyol, 2013, s.352). Kişinin ailesi, yaşadığı toplum, aldığı eğitim ve ekonomik çevresi, girişimcilik karakterinin oluşmasında ve gelişmesinde önemli roller oynamaktadır (Chen ve Lai, 2010, s.10).

Girişimcilik kavramı ise, literatürde farklı yazarlar tarafından girişimciliğin farklı yönleri ele alınarak tanımlanmaktadır. Dünder ve Ağca (2007, s.124)'ya göre girişimcilik kavramına yönelik yapılan tüm tanımlarda ortak olan bir husus vardır. Bu husus girişimciliğin ortaya çıkan fırsatların değerlendirilmesi süreci olarak ele alınmasıdır. Eğer girişimciliği bir süreç gibi görebilsek, bu sürecin, pazar fırsatlarını araştırmayla, yenilikçi davranışlarla ve fırsatlardan faydalanma amacıyla gereken kaynakların bir araya getirmesiyle oluştuğu fark edilebilir (Mykletun ve Gyimothy, 2009, s.3). Girişimcilik yeni örgütler oluşturmaktır (Gartner, 1989, s.62) ayrıca yeni birleşmeleri başarabilme sürecidir (Nybakk ve Hansen, 2008, s.474).

Girişimcilik kavramı; kişi ve yaşanan toplum için değer oluşturan, ayrıca ekonomik bazı fırsatlara cevap vermeye çalışan ya da ekonomik bazı fırsatlar oluşturan kişilerce ortaya konulan, yaratılan yenilikler vasıtasıyla piyasada değişikliklere sebep olabilecek bir süreçtir (Yılmaz ve Sünbül, 2009, s.196).

Girişimcilik kavramı; yaratıcı girişimcilik ve fırsat girişimciliği olarak ikiye ayrılabilir (Ulaş, 2006, s.137). Yaratıcı girişimcilik; bir fikir ya da bir buluşun pazarlanması veya piyasada hazır bulunan mal veya hizmetin tasarımı, fiyatı, kalitesi vb. yönleriyle daha iyi hale getirilerek pazara sunulması şeklinde tanımlanabilir. Fırsat girişimciliği ise; işletmenin kâr sağlayabileceği yatırımlar yapması ve potansiyel fırsatların yakalanmaya çalışılması olarak tanımlanmaktadır.

Girişimcilik, teknolojik, ekonomik, kültürel, psikolojik, sosyolojik özelliklerin ve demografik özelliklerin birleşmesiyle ortaya çıkan bir kavramdır (İşcan ve Kaygın, 2011, s.276). Kişilerin yüksek derecede girişimcilik güdülenmesine ve girişimcilik eğilimine sahip olmaları ayrıca girişimcilikle ilgili faaliyetlere istekli davranışları ortaya çıkabilmektedir.

Bir girişimciye verilen eğitim, eğitimin kullanılabilir olması, ailesinde ve yaşadığı toplumda girişimciye şans verilmesi ve girişimcinin sorumluluğunda olan işe kadar her şey girişimcinin hareket kabiliyetini ve alanını oluşturmaktadır (Kutaniş ve Hancı, 2004, s.457). Girişimcilik toplumlar için yüksek derecede öneme sahiptir. Çünkü işletmelerin karlılığının, atıl kapasitelerinin işlenebilir hale getirilmesinin ve yeni faaliyet alanları yaratmanın yolu girişimcilerin teşvik edilmesinden geçmektedir. Bu şekilde girişimcilik ile ilgili faaliyetler ülkeye makro düzeyde ekonomik bir fayda oluşturmaktadır. Buna ek olarak girişimcilik faaliyetlerinin pazarlara yeni mal veya hizmet sunmanın ve yeni istihdam sağlamanın etkili yollarından biri olduğu düşünülmektedir.

Girişimcilik Kavramının Boyutları

Girişimcilik ile ilgili yapılan çalışmalara bakıldığında, girişimci olmaya etki eden faktörlerin üç farklı yaklaşımla ele alındığı görülebilir. Bunlar; bireysel yaklaşım, çevresel yaklaşım ve firma yaklaşımı faktörleridir. Bireysel yaklaşım; kişinin girişimcilik özelliklerinin psikolojik yapısından ve demografik unsurlardan oluştuğunu açıklar. Demografik yapının etkili olduğunu iddia eden yaklaşıma göre girişimcilik özelliklerine yaş, cinsiyet, medeni durum, gelir durumu gibi demografik etkenler etki etmektedir. Girişimcilik özelliklerinin ortaya çıkmasında etkisi olan ikinci faktör psikolojik faktörler ise; kişinin başarıya ihtiyacı, risk alma eğilimi, kontrol odağı, yenilikçilik özelliği, belirsizliğe karşı tolerans ve kendine güven gibi boyutlardan oluşmaktadır (Koh, 1996, s.13). Bu boyutlar girişimcilik kavramının araştırma kapsamında ele alınacak boyutlarını da göstermektedir.

Bireysel yaklaşımın çıkış noktası dikkate alındığında kişinin girişimcilik özelliklerinin açıklanmasında en önemli faktör kişilik özellikleridir. Bu yaklaşıma göre, girişimcilik özelliği daha çok psikolojik ve kişilik faktörlerine göre açıklanabilmektedir.

Kişiliğin oluşumunu etkileyen faktörleri tespit etmek çok zordur. Ancak genelde kişiliğin kalıtım ve çevre arasında olan bir etkileşim sonucu oluştuğu söylenebilir (Özkalp ve Kırel, 2001, s.85). Kişilik bireyin yaşam biçimidir (Güney 2000, s.144). Bireye özgüdür. İnsana bireyselliğini kazandıran özelliklerin tümüdür. Bireyde mevcut olan belirgin, kolay kolay değişmeyen ve tutarlı olan özellikleridir. Kişiliğin kolay kolay değişmeyen, tutarlı ve istikrarlı bir yapı sergilemesi ise ona ölçülebilirlik özelliği kazandırır. Bu da insanı tanımak ve anlamak için somut veriler elde edilmesine olanak sağlar (Tanoğlu 2008, s.51). Bireysel yaklaşımın kişinin girişimcilik

eğilimini belirlemede daha büyük bir etkiye sahip olduğu düşünülmektedir. Bu yüzden araştırmada girişimcilik kavramının boyutları bireysel yaklaşım temeline göre sınıflandırılmaktadır.

Başarma İhtiyacı

McClelland tarafından 1961 yılında ileri sürülen başarma ihtiyacı teorisine göre, girişimciliği etkileyen faktörlerden birinin de başarma ihtiyacı olduğudur (Özden ve diğerleri, 2008). McClelland'a göre başarma ihtiyacı, insanların eylemlerinin arkasında ki en önemli psikolojik itici güçtür (Koh, 1996, s.14). Başarma ihtiyacı, başarıya ulaşmada ve mükemmel olmada kişiyi mücadele etmeye teşvik eden güdülenme aracıdır (Gürol ve Atasan, 2004, s.399). Başarma ihtiyacı, rekabette önde olabilmek amacıyla yüksek seviyede performans gösterme isteğini anlatmaktadır. Demirel (2003, s.57)'e göre kişinin bu şekilde güdülenmesine etki eden faktörün başarı güdüsü olduğu düşünülmektedir.

Hisrich ve Peters (1998, s.70) başarma ihtiyacının kişileri girişimciliğe yönlendirdiğini iddia etmektedir. Ayrıca başarma ihtiyacının belirli derece riskleri üstlenmeye, Problem çözmedeki becerinin geliştirilmesine ve hedeflerin tespit edilmesine katkı sağladığı düşünülmektedir.

Kontrol Odağı

İlk defa Rotter (1954) tarafından ifade edilen kontrol odağı yaklaşımı, ikiye ayrılmaktadır. Bunlar içsel kontrol ve dışsal kontrol olarak incelenmektedir. Kontrol odağı teorisi, kişilerin içsel kontrol odağına sahip olma kabiliyetleriyle, becerileriyle ve gayretleriyle faaliyetlerin sonuçlarını etkileme özelliklerine sahip oldukları iddia edilirken, kişilerin dışsal kontrol odağına sahip olması durumunda faaliyetlerin sonuçlarını kişinin kendisinin değil, şans faktörü gibi farklı dışsal faktörlerin belirleyebildiği iddia edilmektedir (Kaufmann ve diğerleri, 1995, s.43). Bazı bilimsel araştırmalar girişimcilik ile ilgili faaliyetlerde içsel kontrol odağının daha etkili olduğu bulgusuna ulaşmaktadır.

Risk Alma Eğilimi

Yapılan araştırmalara göre girişimcinin en belirgin özelliğinin risk almak olduğu görülmektedir (Balaban ve Özdemir, 2008, s.136). Riskin önemli bir faktör olmasının nedeni, kişinin yeni bir girişime niyet ederken yalnızca girişime ait riski değil bunun yanı sıra kişisel, finansal ve kendi kariyerine ait risklerini de üstlenmesidir (Tanoğlu, 2008, s.52). Girişimci kişilerin diğer kişilere nazaran risk alma eğilimleri daha fazladır. Genel olarak kabul edilen tanıma göre girişimciler, risk alırlar. Bu durum girişimci olmak için ön şartlardan biridir. Girişimci kişi, aldığı riski fırsata dönüştürmeyi bilmeli ve bu durumdan fayda sağlayabilmelidir (Macko ve Tyszka, 2009, s.470). Önemli olan kabul edilebilir ve hesaplanabilir risk almaktır.

Belirsizliğe Karşı Tolerans

Belirsiz olarak kabul edilen herhangi bir durum, kişi tarafından, yeteri kadar bilgiye sahip olunmaması sebebiyle bütün olarak kavranamayan ya da kategorize edilemeyen bir yapıdadır (Erdem, 2001, s.44). Belirsizlik karşısında mücadele verebilme, belirsizliğin oluşturduğu riskli durumu doğru olarak anlama ve bu riskli durumla mücadele edebilecek gereken beceriyi gösterebilmektir (Tağraf ve Halis, 2008, s.93). Belirsizliğe karşı toleransı olmayan kişiler belirsiz olan durumları tehdit

olarak algırlarlar. Budner (1982)'e göre belirsizliğe karşı tolerans, açıkça bir tehdit oluşturmaktan ziyade çekici ve cazip çıktılar doğurabilmektedir. Girişimci kişilerin gün geçtikçe değişen dinamik bir çevreye maruz kalmalarından dolayı belirsizliğe karşı toleranslarının diğer uzman yöneticilere nazaran daha da yüksek seviyede olduğu görülmektedir.

Yenilikçi Olma

Yenilikçi olma, girişimcilik kavramının en temel odak noktalarından biri ve en hayati özelliğidir. Yenilik kavramına, yaratıcılık kavramının ticarileşmiş şekli de denebilir. Yani girişimci açısından yenilik, pazarlanabilen yenilik anlamına gelmektedir. Yeni bir faaliyete başlama konusunda kararı kurumda girişimci verebilir. Bir kişide girişimcilik eğilimi yüksek ise yenilik yapma davranışının daha fazla görülebildiği bilinmektedir. Bir girişimci rakiplerinden ne kadar farklı olursa rekabet ortamından o derece başarılı bir şekilde çıkacaktır. Bunun fakında olan girişimci, kurumunun başarı seviyesini artıracak yenilikleri mutlak surette gerçekleştirmeye çalışacaktır. (Korkmaz, 2002, s.5).

Girişimcilik eğitimi, işletmecilik ve yönetim ile ilgili eğitim veren yükseköğretim kurumlarında ayrı bir program olarak gerçekleştirilebilir. Verilen eğitim neticesinde girişimcilik eğitimi alan kişilerde girişimcilik özelliklerinin ortaya çıkması sağlanabilir. Ayrıca girişimci potansiyeli olan öğrencilerin nitelikleri gelişebilir ve mevcut kabiliyetleri kullanılabilir hale getirilebilir.

Kendine Güven

Kendine güven duyma bireyin başarı beklentisi ile doğrudan ilgili bir kavramdır (Özkalp ve Kirel, 2001, s.106). Kendine güven duyma; kişilerin kendilerine yönelik pozitif duygular beslemeleri neticesinde, kendilerini iyi hissetmeleri, hayata pozitif bakmaları ve olumsuz bir durum karşısında güçlü kalabilmeleri neticesinde elde ettikleri olumlu hisleri olarak tanımlanabilir (Cansız, 2007, s.60). Başarılı olmayı hedefleyen bir girişimcinin kendine olan güveninin artması, başarıyı yakalamasına sebep olan faktörlerinden biri olarak görülebilir. Çünkü girişimci bireyler kazanç sağlamak ve sonuçta da başarılı olabilmek amacıyla yola koyulmuş bireylerdir. Kendine güveni yüksek olan kişiler olaylar karşısında meydana gelen sonuçların ve çıktılarının kendilerinde mevcut olan kabiliyetler ve kişisel faaliyetler neticesinde şekillendiğine inanabilirler. Bu kişilerin girişimcilik özelliğinin daha yüksek olması beklenebilir.

ARAŞTIRMA METODOLOJİSİ

Araştırmanın Amacı ve Yöntemi

Bu araştırma Kayseri Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerini belirlemek için yapılmıştır. Araştırmada Sağlık Kurumları İşletmeciliği ve İşletme Yönetimi Programı öğrencileri yer almaktadır. Programlardaki ders müfredatı içerisinde Girişimcilik dersi seçmeli ders olarak mevcuttur. Bölümün İşletmecilik ağırlıklı olmasının girişimcilik eğiliminin yüksek çıkması konusunda bir avantaj sağladığı düşünülerek bu programların öğrencileri üzerine bir çalışma yapılmıştır. Araştırmada veri toplama yöntemi olarak Anket yöntemi kullanılmıştır. Anket katılımcılara elektronik ortamda gönderilmiştir. Anketin 1. bölümünde öğrencilerin demografik ve aile özelliklerini öğrenmeye yönelik birtakım sorular mevcuttur. 2. bölümde ise, Hian Chye Koh'un (1996)

“Girişimcilik Karakterlerinin Testi” adlı anketinden uyarlanan ve daha önce Karakaş (2012) tarafından Türkçeye uyarlanarak kullanılan, girişimcilik eğilimlerini belirlemeye yönelik farklı ifadelerden oluşan ölçek yer almaktadır. Ankette 5’li Likert ölçeği kullanılmıştır. Elde edilen veriler için SPSS programıyla Sağlık Kurumları İşletmeciliği ve işletme yönetimi öğrencilerinin girişimcilik eğilimi, bağımsız örneklem t testi ve tek yönlü anova analizi yöntemiyle tespit edilmektedir.

Araştırmada Evren ve Örneklem

Araştırma Kayseri Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu öğrencilerine yönelik yapılmaktadır. Araştırmanın yapıldığı Nisan-Haziran 2019 döneminde okul bünyesinde toplam dört program aktif olarak bulunmaktadır. Adalet ve Sivil Havacılık programlarında öğrenci bulunmamaktadır. İşletme Yönetimi ve Sağlık Kurumları İşletmeciliği programında ise toplam 160 öğrenci eğitim görmektedir. Bu öğrencilerden 120 kişiye anket uygulanmış olup 118 tane anket sağlıklı olarak veri tabanına yansımıştır.

Araştırmanın Hipotezleri

Araştırmanın amacına ve elde edilen verilerin niteliğine uygun olarak uygulanan istatistiksel analizler için aşağıdaki hipotezler geliştirilmiştir.

H1: Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin girişimcilik eğilimleri cinsiyete göre farklılık göstermektedir.

H2: Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin girişimcilik eğilimleri anne eğitim durumuna göre farklılık göstermektedir.

H3: Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin girişimcilik eğilimleri baba eğitim durumuna göre farklılık göstermektedir.

H4: Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin girişimcilik eğilimleri ailelerinde girişimci olup olmama durumuna göre farklılık göstermektedir.

H5: Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin girişimcilik eğilimleri mesleki ideallerine göre farklılık göstermektedir.

H6: Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin girişimcilik eğilimleri gelecekte kendi işlerini kurma düşüncelerine göre farklılık göstermektedir.

ARAŞTIRMA BULGULARI

Frekans Analizi

Tablo 1: Katılımcıların Frekans ve Yüzelere Göre Dağılımı

Cinsiyet	Frekans	Yüzde
Kadın	54	45,7
Erkek	64	54,3
Annenin Eğitim Durumu	Frekans	Yüzde
İlkokul	15	12,7
Ortaokul	38	32,2

Lise	47	39,8
Üniversite	15	12,7
Yok	3	2,6
Babanın Eğitim Durumu	Frekans	Yüzde
İlkokul	11	9,3
Ortaokul	29	24,6
Lise	45	38,1
Üniversite	30	25,4
Yok	3	2,6
Ailede Girişimci var mı?	Frekans	Yüzde
Var	42	35,6
Yok	76	64,4
Mesleki İdeal	Frekans	Yüzde
Özel Sektörde Çalışma	10	8,5
Kamuda Çalışma	77	65,3
Kendi İşini Yapma	27	22,9
Diğer	4	3,3
Gelecekte Kendi İşini Kurma İhtimali	Frekans	Yüzde
Çok Yüksek	11	9,3
Yüksek	28	23,8
Düşük	40	33,9
Çok Düşük	39	33,0
Toplam	118	100

Tablo 1’de görüldüğü gibi katılımcıların 54 tanesi kadın 64 tanesi ise erkektir. Yüzde olarak ise %45,7 oranında kadın, %54,3 oranında erkek katılımcı vardır. Katılımcıların anne eğitim durumuna bakıldığında 15 tanesi (%12,7) ilkokul mezunu, 38 tanesi (%32,2) ortaokul mezunu 47 tanesi (%39,8) lise mezunu, 15 tanesi (%12,7) üniversite mezunu ve 3 tanesi (%2,6) hiç eğitim almamıştır. Babanın eğitim durumuna bakıldığında ise, 11 tanesi (%9,3) ilkokul mezunu, 29 tanesi (%24,6) ortaokul mezunu 45 tanesi (%38,6) lise mezunu, 30 tanesi (%25,4) üniversite mezunu ve 3 tanesi (%2,6) hiç eğitim almamıştır.

Tablo 1’de görüldüğü gibi katılımcıların 42 tanesinin (%35,6) ailesinde girişimci vardır, 76 tanesinin (%64,4) ailesinde ise girişimci bulunmamaktadır. Ayrıca katılımcıların mezuniyetten sonra 10 tanesi (%8,5) özel sektörde, 77 tanesi (%65,3) kamuda çalışmak istemektedir. Yine 28 tanesi (%22,9) kendi işini yapma niyetinde ve

4 kişi de (%3,3) farklı bir şekilde çalışmayı planlamaktadır. Burada dikkat çeken nokta ise öğrencilerin %65,3'ünün kamuda çalışmak istemesidir. Kamuda çalışma isteğinin çok yüksek olmasının nedeni farklı çalışmalarda araştırma yapmaya değer bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır.

Tablo 1'de görünen diğer göstergelere göre araştırmaya katılan öğrencilerin %9,3'lük kısmı çok yüksek ihtimalle gelecekte kendi işini kurmayı planlamakta, %23,8'lik kısmı yüksek ihtimalle gelecekte kendi işini kurmayı düşünmekte fakat toplamda %66,9'luk bir kısım ise gelecekte kendi işini kurma ihtimalinin düşük ve çok düşük olduğunu belirtmektedir.

Faktör Analizi

Araştırmada kullanılan Girişimcilik Ölçeğinin alt boyutlarının orijinal ölçekteki gibi dağılım gösterip göstermediğinin belirlenmesi için faktör analizi yapılmıştır. Ölçek için yapılan faktör analizinin KMO testi sonucu Tablo 2'de gösterilmektedir.

Tablo 2: Geçerlilik Analizi

Ölçek	KMO Testi	Barlett Testi
Girişimcilik Eğilimi	0,646	0,00

Analize devam edebilmek için büyük öneme sahip olan KMO test sonucunun %60'ın üzerinde olması beklenir (Sofyalıoğlu ve Kartal, 2011, s. 392). Tablo 3'te bu oran %60,4 olarak hesaplanmaktadır. Barlett testi ise 0,01'den küçük bir orana sahip olduğu için istatistiki olarak anlamlı sayılabilecek korelasyonlar olduğu yorumu yapılabilmektedir. Sonuç olarak veriler geçerliliğe sahiptir ve analize devam edilebilir.

Girişimcilik Eğilimi için yapılan faktör analizine ilişkin faktör yükleri, toplam varyans içindeki payları ve öz değer sonuçları tabloda gösterilmektedir.

Tablo 3: Faktör Analizi

FAKTÖRLER VE DEĞİŞKENLER	Faktör Yükleri	Varyans %	Öz Değerler
Yenilikçi Olma		15,397	2,617
“İşleri yapmanın her zaman yeni ve daha iyi yolları olduğuna inanırım.”	0,804		
“Marifet ve becerilerimle zorlukların üstesinden gelebilirim.”	0,729		
“Diğerleri çevresinde olan şeyleri sıra dışı bir şey olarak görmezken, ben bu durumlardan iş fırsatları yaratabilirim. “	0,642		
Kontrol Odağı (İçsel Kontrol Hissi)		10,054	1,709
“İnsanların hayatlarındaki mutsuzluklarının çoğu kötü çans yüzünden ortaya çıkmaktadır”	0,783		

"Çıkan sonuçların iyi olması eğer benim yaptığım işlerden dolayı değilse, sonuçlardan hoşlanmam."	0,782		
"Kararlarımın ve hareketlerimin, olumlu ve olumsuz bütün sonuçlarını kabul etmeye gönüllüyüm."	0,581		
Başarma İhtiyacı		9,759	1,659
"Eğer başarı ve tatmin duygusu hissedemiyorsam iyi gelir getiren bir işi sevmem."	0,783		
"Zorlu işlere meydan okumak hoşuma gider, zevk alırım çünkü bu durum daha çok çalışmamı sağlar."	0,683		
"Rahat bir hayat sürmek için sadece mümkün olduğu kadar kazanmak isterim."	0,633		
Kendine Güven Duyma		9,193	1,563
"Çoğunluğun görüşlerine karşı kendimi savunmakta zorlanırım."	0,757		
"İşlerin yapılış şeklini değiştirmekten kaçınırım."	0,616		
"Yeni ve denenmemiş koşullarla başa çıkma yeteneğimden şüphe ediyorum."	0,567		
Risk Alma Eğilimi		8,052	1,369
"Başarı ihtimali %60 ve üzerindeyse riske girmeye razı olurum."	0,723		
"Hakkında bir şey bilmediğim işe girmekten korkarım."	0,647		
Belirsizliğe Karşı Tolerans		6,399	1,088
"Pek çok insanın aynı sorumluluğu üstlenmesinden rahatsız olurum."	0,703		
"Olayların olmasını bekleyemem dayanmam, olayların olmasını sağlamayı seçerim."	0,660		
"Belirsiz durumlar karşısında olabildiğince toleranslıyım."	0,576		

Güvenilirlik Analizi

Araştırmada alfa (α) modeli güvenilirlik analizi uygulanmıştır.

Tablo 4: Güvenilirlik Analizi

Ölçek	Cronbach's Alpha Değeri	N
Girişimcilik Ölçeği	0,781	118

Tablo 4'te görüldüğü gibi, Cronbach's Alpha(α) değerleri girişimcilik eğilimi ölçeğinin alfa (α) değeri 0,781 olarak hesaplanmaktadır. Girişimcilik eğilimi ölçeğinde alfa (α) değeri 0.70 ile 1 arasında olduğundan ölçeğin güvenilir olduğu (Kalaycı, 2014) söylenebilir.

Normal Dağılım Analizi Sonuçları

Tablo 5: Normal Dağılım Analizi

Ölçek	Kolmogorov-Smirnov ^a		
	İstatistik	Serbestlik Derecesi	Anlamlılık
Girişimcilik	0,56	118	0,334

Normallik testi sonucuna göre girişimcilik ölçeğine yönelik verilerin normal dağılım sergilediği ($p>0,05$; $p=0,334$) görülmektedir. Dolayısıyla farklılaşmaya yönelik parametrik testler yapılmaya karar verilmektedir.

Farklılaşmaya Yönelik Bulgular

Çalışmada Sağlık Kurumları İşletmeciliği Programı öğrencilerinin cinsiyet, anne eğitim seviyesi, baba eğitim seviyesi, ailelerinde girişimci olup olmama, mesleki idealleri ve gelecekte kendi işini kurma durumlarına göre parametrik analizler yapılmıştır.

H₁: Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin girişimcilik eğilimi cinsiyete göre farklılık göstermektedir.

Tablo 6: Girişimcilik Eğiliminin Cinsiyete Göre Farklılaşması Durumu

Özellikler	Cinsiyet	N	\bar{x}	ss	t	p
Kontrol Odağı	Kadın	54	2,76	0,803	-0,361	0,718
	Erkek	64	2,81	0,768		
Başarma İhtiyacı	Kadın	54	2,94	0,787	0,448	0,655
	Erkek	64	2,88	0,754		
Risk Alma Eğilimi	Kadın	54	3,09	0,790	1,350	0,180
	Erkek	64	2,87	0,989		
Belirsizliğe Karşı Tolerans	Kadın	54	2,94	0,830	-0,378	0,706

	Erkek	64	3,00	0,775		
Kendine Güven Duyma	Kadın	54	2,78	0,782	-1,597	0,971
	Erkek	64	3,01	0,794		
Yenilikçi Olma	Kadın	54	3,08	0,941	0,203	0,840
	Erkek	64	3,05	0,824		

Yapılan analiz sonucunda cinsiyet faktörünün girişimcilik eğilimi konusunda bir farklılaşma oluşturmadığı tespit edilmektedir. Tüm boyutlarda kadın ve erkeklerin girişimcilik eğilimi anlamlı derece farklılık göstermemektedir ($p>0,05$). Bu durumda %95 güven aralığında hipotez reddedilmiştir. Bu sonuçla Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu öğrencileri kapsamında kadın ve erkekler arasında girişimcilik eğilimi konusunda bir fark bulunmamaktadır.

H₂: Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin girişimcilik eğilimi anne eğitim durumuna göre farklılık göstermektedir.

Tablo 7: Girişimcilik Eğiliminin Anne Eğitim Durumuna Göre Farklılaşması Durumu

Puanlar	Anne Eğitim	N	\bar{x}	ss	F	p	Fark
Kontrol Odağı	İlkokul (1)	18	2,74	0,692	0,848	0,471	-
	Ortaokul (2)	38	2,85	0,883			
	Lise (3)	47	2,68	0,703			
	Üniversite (4)	15	3,02	0,850			
Başarma İhtiyacı	İlkokul (1)	18	3,26	1,069	1,548	0,206	-
	Ortaokul (2)	38	2,82	0,782			
	Lise (3)	47	2,85	0,585			
	Üniversite (4)	15	2,91	0,770			
Risk Alma Eğilimi	İlkokul (1)	18	3,14	0,936	1,678	0,176	-
	Ortaokul (2)	38	3,17	0,848			
	Lise (3)	47	2,83	0,980			
	Üniversite (4)	15	2,70	0,676			
Belirsizliğe Karşı Tolerans	İlkokul (1)	18	3,04	0,748	0,592	0,622	-
	Ortaokul (2)	38	3,09	0,765			
	Lise (3)	47	2,86	0,812			

Kendine Duyma	Güven	Üniversite (4)	15	2,96	0,916	2,923	0,037	1,2-3,4
		İlkokul (1)	18	2,61	0,658			
		Ortaokul (2)	38	2,72	0,833			
		Lise (3)	47	3,09	0,819			
Yenilikçi Olma		Üniversite (4)	15	3,13	0,575	1,577	0,199	-
		İlkokul (1)	18	3,33	1,205			
		Ortaokul (2)	38	3,18	0,797			
		Lise (3)	47	2,94	0,814			
		Üniversite (4)	15	2,80	0,733			

Analize geçilmeden önce istatistiki olarak daha anlamlı sonuçlar alabilmek için “hiç okula gitmeyen” ve “ilkokul mezunu” grupları birleştirilmiştir. Farklılaşmanın hangi gruplar arasında olduğunun tespiti için t-testi uygulanmıştır. Analiz sonucunda tablo 7’de girişimcilik kavramının alt boyutlarından sadece “kendine güven duyma” alt boyutunda anne eğitim durumu lise ve üniversite mezunu olan grubun girişimcilik eğilimine yönelik ortalamaları anne eğitim durumu ilkökullü veya ortaokullü olan gruba göre anlamlı derecede daha yüksek olduğu görülmektedir ($p < 0,05$; $p = 0,037$). Yani anne eğitim durumu lise ve üzeri olan katılımcıların kendine güven düzeylerinin daha yüksek olduğu söylenebilir. Bu durumda alt boyutlar kapsamında bir farklılaşma bulunduğu için araştırmanın 3. hipotezi kabul edilir.

H₃: Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin girişimcilik eğilimi baba eğitim durumuna göre farklılık göstermektedir.

Tablo 8: Girişimcilik Eğiliminin Baba Eğitim Durumuna Göre Farklılaşması Durumu

Puanlar	Anne Eğitim	N	\bar{x}	ss	F	p	Fark
Kontrol Odağı	İlkokul (1)	14	2,64	0,674	0,557	0,644	-
	Ortaokul (2)	29	2,91	0,964			
	Lise (3)	45	2,72	0,679			
	Üniversite (4)	30	2,84	0,792			
Başarma İhtiyacı	İlkokul (1)	14	2,90	0,841	0,593	0,621	-
	Ortaokul (2)	29	2,79	0,906			

Risk Alma Eğilimi	Lise (3)	45	3,02	0,736	1,222	0,305	-
	Üniversite (4)	30	2,86	0,635			
	İlkokul (1)	14	2,96	0,909			
	Ortaokul (2)	29	3,00	0,856			
Belirsizliğe Karşı Tolerans	Lise (3)	45	3,12	0,960	0,585	0,626	-
	Üniversite (4)	30	2,72	0,858			
	İlkokul (1)	14	2,98	0,709			
	Ortaokul (2)	29	3,05	0,937			
Kendine Güven Duyma	Lise (3)	45	3,04	0,753	0,803	0,495	-
	Üniversite (4)	30	2,81	0,771			
	İlkokul (1)	14	2,67	0,653			
	Ortaokul (2)	29	2,86	0,945			
Yenilikçi Olma	Lise (3)	45	2,90	0,767	1,340	0,265	-
	Üniversite (4)	30	3,06	0,738			
	İlkokul (1)	14	3,21	0,931			
	Ortaokul (2)	29	3,16	1,006			
	Lise (3)	45	3,13	0,848			
	Üniversite (4)	30	2,79	0,730			

Analize geçilmeden önce istatistiki olarak daha anlamlı sonuçlar alabilmek için “hiç okula gitmeyen” ve “ilkokul mezunu” grupları birleştirilmiştir. Yapılan analiz sonucunda baba eğitim durumunun girişimcilik eğilimi konusunda istatistiki olarak anlamlı bir farklılaşma oluşturmadığı tespit edilmektedir. Tüm boyutlarda farklı eğitim düzeyine sahip babaların girişimcilik eğilimi anlamlı derece farklılık göstermemektedir ($p>0,05$). Bu durumda %95 güven aralığında 3. hipotez reddedilmiştir. Bu sonuçla Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu öğrencileri kapsamında baba eğitim durumu farklı olan gruplar arasında girişimcilik eğilimi konusunda bir fark bulunmamaktadır.

H₄: Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin girişimcilik eğilimi ailelerinde girişimci olup olmama durumuna göre farklılık göstermektedir.

Tablo 9: Girişimcilik Eğiliminin Ailede Girişimci Olması Durumuna Göre Farklılaşması Durumu

Özellikler	Ailede Girişimci	N	\bar{x}	ss	t	p
Kontrol Odağı	Var	69	2,95	0,885	3,005	0,003
	Yok	49	2,56	0,534		
Başarma İhtiyacı	Var	69	3,10	0,754	3,271	0,001
	Yok	49	2,65	0,711		
Risk Alma Eğilimi	Var	69	3,15	0,846	2,651	0,009
	Yok	49	2,71	0,935		
Belirsizliğe Karşı Tolerans	Var	69	3,13	0,822	2,579	0,011
	Yok	49	2,76	0,713		
Kendine Güven Duyma	Var	69	3,02	0,811	1,976	0,047
	Yok	49	2,73	0,745		
Yenilikçi Olma	Var	69	3,30	0,865	3,676	0,000
	Yok	49	2,73	0,784		

Tablo 9’da görüldüğü gibi tüm girişimcilik alt boyutlarının tamamında ailede girişimci olan katılımcıların ailede girişimci olmayan katılımcılara göre daha yüksek bir ortalamaya sahip olduğu bulgusuna ulaşılmaktadır ($p<0,05$). Yani girişimcilik eğilimleri daha yüksektir. Bu durumda 4. Hipotez kabul edilmektedir.

H₅: Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin girişimcilik eğilimi mesleki ideallerine göre farklılık göstermektedir.

Tablo 10: Girişimcilik Eğiliminin Mesleki İdeale Göre Farklılaşması Durumu

Puanlar	Mesleki İdeal	N	\bar{x}	ss	F	p	Fark
Kontrol Odağı	Özel Sektör (1)	9	2,67	0,687	1,915	0,152	-
	Kamu (2)	48	2,64	0,627			
	Kendi İş (3)	61	2,92	0,884			
Başarma İhtiyacı	Özel Sektör (1)	9	2,85	0,647	4,799	0,010	2-3
	Kamu (2)	48	2,67	0,656			
	Kendi İş (3)	61	3,11	0,815			

Risk Alma Eğilimi	Özel Sektör (1)	9	2,78	0,795	2,979	0,055	-
	Kamu (2)	48	2,76	0,922			
	Kendi İşi (3)	61	3,16	0,879			
Belirsizliğe Karşı Tolerans	Özel Sektör (1)	9	2,85	0,836	1,995	0,141	-
	Kamu (2)	48	2,82	0,711			
	Kendi İşi (3)	61	3,11	0,842			
Kendine Güven Duyma	Özel Sektör (1)	9	2,52	0,502	1,881	0,157	-
	Kamu (2)	48	2,83	0,772			
	Kendi İşi (3)	61	3,02	0,831			
Yenilikçi Olma	Özel Sektör (1)	9	2,59	0,997	9,462	0,000	1,2-3
	Kamu (2)	48	2,75	0,773			
	Kendi İşi (3)	61	3,38	0,827			

Tablo 10'da katılımcıların meslek ideallerine göre hangi sektörde çalışmayı hedefledikleri konusunda bir farklılaşma olup olmadığının tespit edilebilmesi için tek yönlü anova testi uygulanmıştır. Farklılaşmanın hangi gruplarda olduğunun tespit edilebilmesi için ise post-hoc testlerinden Tukey testi yapılmıştır.

Tablo 10'da görüldüğü gibi katılımcıların mesleki ideallerinin ne olduğu durumuna göre girişimcilik eğilimleri farklılaşmaktadır. Farklılaşmanın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için post-hoc testlerinden tukey testi uygulanmıştır. Girişimcilik kavramının alt boyutlarından olan "başarma ihtiyacı" ve "yenilikçi olma" konusunda gruplar arasında anlamlı derecede bir farklılaşma vardır. Buna göre mesleki ideali kendi işini kurmak olan katılımcılar "başarma ihtiyacı" kapsamında kamu kurumlarında çalışmayı hedefleyenlere göre anlamlı derecede daha yüksek bir ortalama sahiptir. ($p=0,010$; $p<0,05$).

Yenilikçi olma konusunda da kendi işini kurma hedefine sahip olan katılımcılar kamuda ve özel sektörde çalışma hedefine sahip olan katılımcılara göre anlamlı derecede daha yüksek bir ortalama sahiptir. Sonuç olarak katılımcılar üzerinde mesleki idealleri bakımından iki alt boyutta anlamlı bir farklılaşma tespit edilmektedir. Dolayısıyla 5. Hipotez kabul edilmektedir.

H₆: Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin girişimcilik eğilimi gelecekte kendi işlerini kurma düşüncelerine göre farklılık göstermektedir.

Tablo 11: Girişimcilik Eğiliminin Kendi İşini Kurma Durumuna Göre Farklılaşması

Puanlar	Kendi işi	N	\bar{x}	ss	F	p	Fark
Kontrol Odağı	Çok Yüksek	41	2,99	0,875	4,600	0,004	1,2-3
	Yüksek	31	2,93	0,801			
	Düşük	17	2,25	0,493			
	Çok Düşük	29	2,65	0,596			
Başarma İhtiyacı	Çok Yüksek	41	3,19	0,745	6,715	0,000	1,2-3,4
	Yüksek	31	3,09	0,815			
	Düşük	17	2,51	0,775			
	Çok Düşük	29	2,56	0,489			
Risk Alma Eğilimi	Çok Yüksek	41	3,23	0,822	4,525	0,005	1,2-4
	Yüksek	31	3,13	0,974			
	Düşük	17	2,85	0,862			
	Çok Düşük	29	2,50	0,813			
Belirsizliğe Karşı Tolerans	Çok Yüksek	41	3,33	0,756	4,931	0,003	1-4
	Yüksek	31	2,86	0,829			
	Düşük	17	2,80	0,791			
	Çok Düşük	29	2,69	0,666			
Kendine Güven Duyma	Çok Yüksek	41	2,85	0,781	1,670	0,177	-
	Yüksek	31	3,16	0,821			
	Düşük	17	2,86	0,698			
	Çok Düşük	29	2,72	0,807			
Yenilikçi Olma	Çok Yüksek	41	3,33	0,876	5,334	0,005	1,2-3,4
	Yüksek	31	3,27	0,841			
	Düşük	17	2,73	0,679			
	Çok Düşük	29	2,66	0,833			

Katılımcıların gelecekte kendi işini kurma hedefi kapsamındaki farklılaşmaların tespit edilebilmesi için tek yönlü anova testi yapılmıştır. Farklılaşmanın hangi gruplarda olduğunun tespiti için post-hoc testlerinden tukey testi yapılmıştır. Yapılan analizler sonucunda katılımcıların gelecekte kendi işini kurması kapsamında toplam beş alt boyutta anlamlı derecede bir farklılaşma tespit edilmektedir.

“Kontrol odağı” alt boyutu kapsamında gelecekte kendi işini kurma hedefi “çok yüksek” ve “yüksek” olanların ortalamalarının gelecekte kendi işini kurma hedefi “düşük” olanlara göre anlamlı derecede yüksek olduğu görülmektedir ($p=0,004$; $p<0,05$). “Başarma ihtiyacı” alt boyutunda gelecekte kendi işini kurma hedefi “çok yüksek” ve “yüksek” olanların ortalamalarının gelecekte kendi işini kurma hedefi “düşük” ve “çok düşük” olanlara göre anlamlı derecede yüksek olduğu görülmektedir ($p=0,000$; $p<0,05$). “Risk alma” alt boyutu kapsamında gelecekte kendi işini kurma hedefi “çok yüksek” ve “yüksek” olanların ortalamalarının gelecekte kendi işini kurma hedefi “çok düşük” olanlara göre anlamlı derecede yüksek olduğu görülmektedir ($p=0,005$; $p<0,05$). “Belirsizliğe karşı tolerans” alt boyutu kapsamında gelecekte kendi işini kurma hedefi “çok yüksek” olanların ortalamalarının gelecekte kendi işini kurma hedefi “çok düşük” olanlara göre anlamlı derecede yüksek olduğu görülmektedir ($p=0,003$; $p<0,05$). “Yenilikçi olma” alt boyutunda gelecekte kendi işini kurma hedefi “çok yüksek” ve “yüksek” olanların ortalamalarının gelecekte kendi işini kurma hedefi “düşük” ve “çok düşük” olanlara göre anlamlı derecede yüksek olduğu görülmektedir ($p=0,005$; $p<0,05$). “Kendine güven duyma” alt boyutu kapsamında ise katılımcılar arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($p=0,077$; $p>0,05$).

Dolayısıyla katılımcıların gelecekte kendi işini kurma hedefi yükseldikçe girişimcilik eğilimleri de artış göstermektedir dinilebilir. Böylece araştırmanın 6. Hipotezi kabul edilmektedir.

SONUÇ

Toplumların daha da gelişmesi için girişimcilik özelliği olan kişilerin sayısının artış göstermesi ve bu konuda yapılan çalışmalar önemlidir. Duruma ülkemiz açısından bakıldığında işsizlik oranının yüksek olmasının en büyük nedenlerinden biri de girişimci kişilerin az sayıda olmasıdır. Bu durumdan hareketle çalışmada belirlenmiş olan Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin girişimcilik eğiliminin, cinsiyete, ailelerinde girişimci olup olmaması durumuna, mesleki ideallerine ve gelecekte kendi işlerini kurma durumuna göre girişimcilik eğilimleri ölçülmeye çalışılmıştır.

Araştırmada cinsiyetin girişimcilik eğilimi konusunda erkek ve kadınlar arasında anlamlı bir fark oluşturmadığı bulgusuna ulaşılmaktadır. Bu durum toplumda genel kanı olan girişimcilik özelliğinin çoğunlukla erkeklere has bir özellik olduğu inancını çürütmektedir. Yani iyi eğitim almış ve girişimcilik eğilimi yüksek olan her kadın başarılı bir girişimci olabilir. Bu araştırmayı destekler nitelikte sonuçlar başka çalışmalarda da elde edilmiştir. Yılmaz ve Sümbül (2009) ve Bilge ve Bal (2012)’in yapmış olduğu çalışmalarda girişimcilik eğilimi cinsiyet faktörüne bir farklılık göstermemektedir. Buna karşın farklı çalışmalarda farklı sonuçlara da rastlanmaktadır. Örneğin Sarıtaş ve Duran (2017)’in çalışmasında elde edilen sonuçlara göre erkek öğrencilerin risk alma eğilimlerinin kız öğrencilerden daha fazla olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Kılıç vd. (2012) ise çalışmalarında erkek öğrencilerin kız öğrencilerden daha yenilikçi olduğu bulgusuna ulaşmıştır.

Araştırma kapsamında katılımcıların anne eğitim durumuna göre girişimcilik eğilimlerinin farklılaşması durumu analiz edilmiş ve “kendine güven duyma” alt boyutu kapsamında eğitim seviyesi daha yüksek olan katılımcıların ortalamalarının anlamlı derecede daha yüksek olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Bu durumda annenin eğitim seviyesinin yükselmesinin çocuğun kendine güveninin artması bakımından pozitif etki oluşturduğu sonucuna varılabilir. Bundan dolayı kendine güveni daha yüksek olan nesillerin yetişmesi için kadınların eğitim seviyesinin yükseltilmesine dönük çalışmalar yapılabilir. Ancak öğrenciler üzerine yapılan farklı çalışmalarda (Karataş, 2018; Yıldız, 2020) anne eğitim durumunun katılımcıların girişimcilik eğilimi konusunda bir farklılaşmaya sebep olmadığı görülmektedir.

Araştırmada bir diğer cevabı aranan soru ise babanın eğitim durumunun öğrencilerin girişimcilik eğilimi konusunda bir farklılaşma oluşturup oluşturmayacağıdır. Araştırma bulgularına göre babanın eğitim seviyesi katılımcıların girişimcilik eğilimi konusunda bir farklılaşma oluşturmamaktadır. Karataş (2018) ve Yıldız (2020)’in yaptığı çalışmanın bulguları da bu araştırmayı destekler niteliktedir.

Diğer bir sonuca göre, ailesinde girişimci olan kişilerin ailesinde girişimci olmayan kişilere nazaran girişimcilik eğiliminin daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır. Bu da bize girişimci anne ve babanın çocuğunun da ileride girişimci olma olasılığının daha yüksek olduğunu gösteriyor, dolayısıyla girişimcilik özelliğinin öğrenilebilen bir yanının olduğunu da bu sonuçla teyit etmiş olmaktadır. Literatüre bakıldığında (Ayvaz, 2020) bu araştırmada elde edilen bulguların tam tersi olarak ailede girişimci olması veya olmaması durumunun katılımcının girişimcilik eğilimi konusunda bir farklılaşmaya yol açmadığı sonucu da karşımıza çıkabilmektedir. Bu durum örneklem farkından veya katılımcıların özelliklerinden kaynaklandığı düşünülmektedir.

Araştırmanın 5. Hipotezinin test edilmesi sonucunda gelecekte kendi işini kurma düşüncesi yüksek olan öğrencilerin girişimcilik eğiliminin kamu ve özel sektörde çalışmayı planlayan öğrencilere göre daha yüksek olduğu anlaşılmaktadır. Bu durumda kişinin geleceğe yönelik girişimcilik planlarının olması sonucunda kişiye ait mevcut girişimcilik eğiliminin de yükseldiği söylenebilir. Arslan (2002) çalışmasında öğrencilerinin kamuda çalışma isteğinin girişimcilik eğilimlerini azalttığını belirtmektedir. Bu varsayım çalışmanın sonuçlarını destekler niteliktedir.

Altıncı hipotezde ise, gelecekte kendi işini kurma ihtimali yüksek olan öğrencilerin gelecekte kendi işini kurma ihtimali düşük olan öğrencilere oranla girişimcilik eğiliminin daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır. Demirci (2018)’in çalışması da bu araştırmada ulaşılan bulguyu desteklemektedir. Yani gelecekte kendi işini kurma olasılığı yükseldikçe bireyin girişimcilik eğilimi de yükselmektedir.

Tüm bu sonuçlar gösteriyor ki, güdülenme düzeyi, geleceğe yönelik planlama ve öğrenilmiş girişimcilik eğilimi ileride girişimci olma olasılığını güçlendirmektedir. Buna karşın kişiler arasındaki erkek veya kadın olma durumunun girişimcilik eğilimine anlamlı bir etkisi bulunmamaktadır.

Araştırma kapsamında meslek yüksekokulları içerisinde yalnızca sosyal bilimler meslek yüksekokulu örnekleme incelenmiştir. Sonraki çalışmalarda bu örneklemin değiştirilerek ya da daha da geliştirilerek farklı bulgulara ulaşılabileceği düşünülmektedir. Daha sonra yapılacak olan çalışmaların teknik bilimler meslek

yüksekokulu veya sağlık hizmetleri meslek yüksekokulu bünyesinde yapılışı tavsiye edilmektedir.

KAYNAKÇA

- ARSLAN, K. (2002). Üniversiteli Gençlerde Mesleki Tercihler ve Girişimcilik Eğilimleri, *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 6, s.1-11
- AYVAZ, E. E. (2020), Öğrencilerin Girişimci Kişilik Özellikleri İle Girişimcilik Eğilimlerinin Kuşaklar Bağlamında İncelenmesi: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Sistemi Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma, Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- BALABAN, Ö. ve ÖZDEMİR Y. (2008). Girişimcilik Eğitiminin Girişimcilik Eğilimi Üzerindeki Etkisi: Sakarya Üniversitesi İİBF Örneği. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 3(2), s.133-147.
- BİLGE, H. ve BAL, V. (2012). Girişimcilik Eğilimi: Celal Bayar Üniversitesi Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma, *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16, s.131-148.
- BUDNER, S. (1982). Intolerance of Ambiguity as a Personality Variable, *Journal of Personality*, 30, 29-50.
- CANSIZ, E. (2007). Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Özelliklerinin Belirlenmesi: Süleyman Demirel Üniversitesi Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma, Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- CHEN, Yu-Fen ve LAI, Ming-Chuan. (2010). Factors Influencing the Entrepreneurial Attitude of Taiwanese Tertiary-Level Business Students. *Social Behavior and Personality*, 38 (1), s. 1-12.
- DEMİRCİ, İ. (2018). Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimi: Iğdır Üniversitesi Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Iğdır Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- DEMİREL, E. T. (2003). Girişimcilik Kültürü, Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- DEMİREL, E. T. ve TİKİCİ, M. (2010). Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Özelliklerinin Beyin Baskınlık Analizi İle Değerlendirilmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*. 9(32), s.221-253.
- DÜNDAR, S. ve AĞCA, V. (2007). Afyon Kocatepe Üniversitesi Lisans Öğrencilerinin Girişimcilik Özelliklerinin İncelenmesine İlişkin Ampirik Bir Çalışma. *H.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 25(1), s.121-142.
- ERDEM, F. (2001). Girişimcilerde Risk Alma Eğilimi ve Belirsizliğe Tolerans İlişisine Kültürel Yaklaşım, *Akdeniz İ.İ.B.F. Dergisi*, 1(2), s.43-61.
- GARTNER, W. B. (1989). Who is an entrepreneur? Is the Wrong Question. *Entrepreneurship Theory And Practice*, 13(2), s. 47-67.

- GÜNEY, S. (2000). Yönetim ve Organizasyon El Kitabı, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- GÜROL, Y. ve ATSAN, N. (2004). Üniversite Öğrencilerinin Özellikler Kuramı Çerçevesinde Girişimcilik Özelliklerinin Değerlendirilmesi, 1.Aile İşletmeleri Kongresi, İstanbul Kültür Üniversitesi, İstanbul, 17-18 Nisan.
- HISRICH, D. R. ve PETERS, P. M. (1998). Entrepreneurship, Mc.Graw-Hill Irwin, USA.
- İŞCAN, Ö. ve KAYGIN, F. E. (2011). Potansiyel Girişimciler Olarak Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma. Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi, 3(2), s.275-286.
- KARAKAŞ, A. F. (2012). İşletme ve Mühendislik Bölümü Öğrencilerinin Girişimcilik Eğiliminin Karşılaştırılması: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- KARATAŞ İ. (2018). Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Kişilik Özelliklerinin Girişimcilik Eğitimleri Üzerindeki Etkilerinin İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Bartın Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- KAUFMANN, P.J., WELSH, D. H. B. ve BUSHMARİN N. V., (1995). Locus of Control and Entrepreneurship in the Russian Republic. Entrepreneurship Theory and Practice, 20 (1), s.43-56.
- KILIÇ, R., KEKLİK, B. ve ÇALIŞ, N. (2012). Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerinin Üzerine Bir Araştırma: Bandırma İİBF İşletme Bölümü Örneği, Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 17(2), s.423-435.
- KOH, H. C. (1996). Testing Hypotheses of Entrepreneurial Characteristics, A Study of Hong Kong MBA Students. Journal of Managerial Psychology, 11(3), s.12-25.
- KORKMAZ, S. (2002). Girişimcilik ve Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Özelliklerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma, Hacettepe Üniversitesi İİBF Dergisi, 18(1), s.5.
- KUTANIŞ, R. Ö. ve HANCI, A. (2004). Kadın Girişimcilerin Kişisel Özgürlük Algılamaları, 3. Ulusal Bilgi, Ekonomi ve Yönetim Kongresi, Eskişehir, s. 457-464.
- LITTUNEN, H. (2000). Entrepreneurship and the Characteristics of the Entrepreneurial Personality. International Journal of Entrepreneurial Behavior & Research, 6 (6), s.295-299.
- MACKO, A. ve TYSZKA, T. (2009). Entrepreneurship and Risk Taking. Applied Psychology, 58 (3), s.469-487

- MYKLETUN, R. J. - GYIMOTHY, S. (2009). Beyond the Renaissance of the Traditional Voss Sheep's-Head Meal: Tradition, Culinary Art, Scariness And Entrepreneurship. *Tourism Management*, 31(3), s.434-446.
- NYBAKK, E. ve HANSEN, E. (2008). Entrepreneurial Attitude, Innovation and Performance Among Norwegian Nature-Based Tourism Enterprises. *Forest Policy and Economics*, 10, s.473-479.
- ÖZDEN, K., TEMURLENK, M. S. ve BAŞAR, S. (2008). Girişimcilik Eğilimi: Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi ve Atatürk Üniversitesi Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma, *FBE Journal, Faculty of Business and Economics, Eastern Mediteranean University*, 11(12), s.1-20.
- ÖZKALP, E. ve KIREL, Ç. (2001). Örgütsel Davranış, ETAM Matbaa, Eskişehir.
- RAAB, G., STEDHAM, Y. ve NEUNER, M. (2005). Entrepreneurial Potential: An Exploratory Study of Business Students in the U.S. and Germany, *Journal of Business and Management*, 11(2), s.71-88.
- SARAÇOĞLU, M., DURAN, C. ve TAŞKIN, E. (2010). Girişimcilikte Yaratıcılığın Üç Boyutu: Birey, Süreç ve Ürün, *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(2), s.1-14.
- SARITAŞ, A. ve DURAN, G. (2017). Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerinin Tespitine İlişkin Bir Araştırma, *Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(1), s.147-165.
- SOFYALIOĞLU, Ç. ve KARTAL, B. (2011). Çok Değişkenli İstatistiksel Analiz Teknikleri, Ayşe Şahin ve Burak Kartal (ed.), *Pazarlama Araştırması*, İstanbul: Lisans Yayıncılık.
- TAGRAF, H. ve HALİS, M. (2008). Üniversitelerdeki Girişimcilik Eğitiminin 'Girişimsel Öz Yetkinlik' Algısı Üzerindeki Etkisi: Bir Araştırma. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 3(2), s.91-111.
- TANOĞLU, S. (2008). Kişilik Özelliklerinin Girişimci Olma Niyeti Üzerine Etkileri, Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- ULAŞ, D. (2006). Franchising Sisteminin Girişimcilik Açısından Değerlendirilmesi. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 8(3), s.133-151.
- ULUYOL, O. (2013). Öğrencilerin Girişimcilik Eğilimlerinin Belirlenmesi, *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15, s.350-372.
- YILDIZ, E. (2020), İnönü Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Girişimcilik Düzeylerinin İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

YILMAZ, E. ve SÜNBÜL, A. M. (2009). Üniversite Öğrencilerine Yönelik Girişimcilik ölçeğinin Geliştirilmesi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 21, s.195- 203.